

Veling

hier geldende interne procedure zal ik een voorwaardelijk signaal afgeven dat de bevoegdheden en mogelijkheden van de Kamer veilig stelt. In die zin zal ik de betrokken bewindslieden berichten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de wet van 11 mei 1956 (Stb. 242), houdende enige regelen betreffende het gebruik van de Friese taal, in het bijzonder in het rechtsverkeer (verruiming mogelijkheden van het gebruik van het Fries) (23818).**

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering (vormverzuimen) (23705).**

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Mevrouw Le Poole zal haar maiden-speech houden.

□

Mevrouw **Le Poole** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Het wetsvoorstel dat hier aan de orde is, maakt deel uit van een serie voorstellen tot wetswijziging, resulterend uit de advisering van de commissie Herijking van het Wetboek van Strafvordering, de commissie-Moons. Het instellen van die commissie was in elk geval deels het resultaat van de bij sommigen bestaande ongerustheid omtrent het vermeende te kort schieten van de strafrechtspleging, omdat te veel misdadigers vrijuit zouden gaan ten gevolge van vormfouten. Ik zal op deze geschiedenis niet verder ingaan. Zij is uitgebreid aan de orde geweest in de kamerstukken en in de discussies in de Tweede Kamer. Wel wil mijn fractie zich nog eens uitdrukkelijk aansluiten bij diegenen, onder wie de huidige minister en onze partijgenote Kalsbeek-Jasperse, die hebben uitgesproken dat de deining omtrent de vormfouten nogal overtrokken is geweest. In feite

gaat het maar om een uiterst gering percentage van alle strafzaken, waarin geen veroordeling volgt ten gevolge van een zogenaamde vormfout. Hopelijk zal het wetsvoorstel ertoe bijdragen dat in de toekomst dit percentage nog geringer wordt. Daarbij tekent mijn fractie aan dat natuurlijk allereerst nagestreefd moet worden dat vormfouten en de noodzaak tot wijziging van de telastelegging ten gevolge van evidente fouten, voorkomen worden. Versoepeling van wetgeving op dit punt moet niet leiden tot lakshheid en onoplettendheid bij het openbaar ministerie. Wij gaan er mede in het licht van hetgeen tijdens de discussie in de Tweede Kamer is opgemerkt, van uit dat de minister dit standpunt deelt en al het mogelijke zal doen om het openbaar ministerie in staat te stellen zijn taak naar behoren te vervullen.

Ik wil vandaag slechts bij een enkel aspect van het wetsvoorstel een opmerking maken. Het eerste onderdeel van het wetsvoorstel bestaat daarin dat het aantal vormvoorschriften in het Wetboek van Strafvordering die met nietigheid is bedreigd, wordt beperkt. Tevens wordt uitdrukkelijk vastgelegd dat de rechter, als een vormvoorschrift is overtreden en herstel niet meer mogelijk is, andere sancties, zoals strafvermindering of bewijsuitsluiting, kan toepassen. Mijn fractie ziet geen onoverkomelijke bezwaren tegen de wijzigingen die worden voorgesteld met betrekking tot nietigheden. Op zichzelf komt het haar als een verdienste van de operatie waaruit het wetsvoorstel voortkomt voor, dat gepoogd is lijn te brengen in de voorschriften die al dan niet met nietigheid bedreigd worden. De gemaakte keuzen zijn ook verdedigbaar. Het belang van het wetsvoorstel op dit punt moet trouwens al met al evenzeer gerelativeerd worden als de nietigheden zelf, aangezien het in feite een bestaande, in het algemeen aanvaardbaar geachte praktijk codificeert. Ervan uitgaande dat de rechter met oog voor belangen van zowel verdediging als maatschappij, zal bekijken wat de consequentie van een bepaald vormverzuim in de praktijk moet zijn, komt het mij niet bezwaarlijk voor het aantal door de wetgever vastgelegde formele nietigheden te beperken. Het kritisch oog van de Nederlandse rechter zal

trouwens mede bewaakt worden door het Europese Hof voor de rechten van de mens. Ik deel dus niet de mening van diegenen die in diverse publikaties hun zorgen hebben geuit over het beperken van de formele nietigheden in het Wetboek.

Ik wil wat dit deel van het wetsvoorstel betreft, nog slechts op één kwestie ingaan, die mijns inziens van belang is voor de interpretatie van deze wet. Het betreft de consequenties van het in de Tweede Kamer met algemene stemmen aangenomen amendement op artikel 21, lid 4, en artikel 268 Strafvordering. In het bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp was de sanctie van nietigheid in deze bepalingen geschrapt. Ten gevolge van het amendement blijft de tekst van deze bepalingen ongewijzigd. Wettelijk blijft dus vastgelegd dat de rechter of raadshoofd-commissaris op straffe van nietigheid niet mag deelnemen aan de behandeling door de raadkamer of het onderzoek ter terechtzitting.

Ik moet zeggen dat het debat omtrent de betekenis van dit amendement in de Tweede Kamer de strekking van de onderhavige artikelen bepaald niet duidelijker maakt en dat in feite in het licht van de discussie daaromtrent niet duidelijk meer is wat nu volgens de Tweede Kamer de betekenis is van het feit dat het wetsvoorstel in een aantal bepalingen de sanctie van nietigheid handhaaft. Ik licht dat nader toe. Een van de hoofdlijnen van dit wetsvoorstel is dat in een groot aantal gevallen, waarin eerder in de wet was vastgelegd dat overtreding van een bepaalde procedurevoorschrift tot nietigheid leidde, deze formele nietigheid geschrapt wordt en het aan de rechter wordt overgelaten te bepalen wat de sanctie moet zijn op overtreding van het vormvoorschrift.

Volgens de memorie van toelichting is in het wetsvoorstel alleen nog in die gevallen waarin bij voorbaat vaststaat dat schending van een gegeven vormvoorschrift in alle gevallen tot nietigheid, niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie of onbevoegdheid van de rechter moet leiden en uitzonderingen hierop niet goed voorstelbaar zijn, vastgehouden aan zo'n wettelijk vastgelegde sanctie. De Tweede Kamer is akkoord gegaan met dit wetsvoorstel met deze strekking. Bij